

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	
Fakulta	Pedagogická
Obor řízení	Pedagogika
Uchazeč	Mgr. Pavel PECINA, Ph.D.
Pracoviště uchazeče	katedra fyziky, chemie a odborného vzdělávání Pedagogické fakulty MU
Habilitační práce (název)	<i>Výukové metody ve středoškolském technickém vzdělávání s důrazem na aktivní činnost žáků</i>
Oponent	doc. Ing. Roman HRMO, PhD., MBA, ING-PAED IGIP
Pracoviště oponenta	katedra didaktiky odborných predmetov, Vysoká škola DTI

Text posudku

a. Aktuálnost námětu

Zámer predloženej habilitačnej práce vychádza z potreby rozvoja odborových didaktík technických predmetov na stredných odborných školách.

V tejto oblasti je treba privítať každú výskumnú aktivitu alebo publikovanie, nakoľko v uvedenej oblasti je stále nedostatok literatúry.

Možno súhlasiť s autorom, že stredoškolské odborné technické vzdelávanie by malo patriť medzi priority každého vzdelávacieho systému. Aj preto je problematika odborovej didaktiky technických predmetov pre stredné odborné školy vysoko aktuálnou témou. Ak uznávame, že kvalitný systém technického vzdelávania na stredných školách je cestou k uspokojeniu trhu práce v oblasti kvalitných technických pracovníkov, potom možno očakávať naplnenie predpokladu vyhľadávať talenty v tejto oblasti, ktoré môžu pokračovať v štúdiu na vysokých školách technického zamerania. Vedeckí technickí pracovníci môžu byť jedným z prostriedkov efektívneho fungovania a úspechu štátu. Potom habilitačná práca prispieva k vyššie uvedenému a to riešením problematiky aktívnej činnosti žiakov v technickom vzdelávaní na stredných školách.

V skúmanej oblasti možno evidovať viacero aktuálnych vplyvov (napr. otázky súvisiace s digitálnou demenciou). Napriek tomu, že autor ich nezpracoval do práce, možno konštatovať, že téma predloženej habilitačnej práce je aktuálna.

b. Prístup k řešení

Autor sa v habilitačnej práci zaoberal metódami a formami výučby v stredoškolskom technickom vzdelávaní so zameraním na tie metódy a formy, ktoré vo zvýšenej miere podnecujú žiakov k aktivite, samostatnosti a tvorivosti. Vhodnosť prístupu je preukázaná tým, že vychádzal z rámca kvality výučby ako širšej súvislostnej dimenzie riešenej problematiky.

Predložená habilitačná práca je dôkazom vysokej erudície autora. Oceňujem prepojenie problematiky riešenej v habilitačnej práci s realizovanou pedagogickou činnosťou a hlavnými témami vedeckovýskumnej činnosti autora, ktorými sú predovšetkým problematika aktivity žiakov vo výučbe odborných technických predmetov, otázky rozvoja technickej tvorivosti žiakov, výučbové metódy a formy aktívnej práce žiakov vo výučbe

technických predmetov, aspekty využitia súčasných materiálnych výučbových prostriedkov v odbornom technickom vzdelávaní.

Nakoľko je predložená práca venovaná problematike aktívnej činnosti žiakov v technickom vzdelávaní na stredných školách, autor si správne v rámci teoretickej časti stanovil nasledovný cieľ:

- zmapovanie problematiky aktivity žiakov a metód a foriem aktivizujúcej výučby v stredoškolskom technickom vzdelávaní, zhodnotenie aktuálneho stavu poznania riešenej problematiky v kontexte súčasnej pedagogickej teórie, nájdenie problémových miest a zaujatie vlastného stanoviska k daným problémom.

V rámci empirickej časti práce boli stanovené ciele: realizovanie analýzy súčasného stavu v oblasti výučbových metód a foriem, ktoré používajú učitelia odborných technických predmetov na stredných odborných technických školách v Juhomoravskom kraji a Moravskosliezskom kraji, realizovanie analýzy súčasného stavu v oblasti výučbových metód a foriem, ktoré používajú učitelia odborného výcviku na stredných odborných technických školách v Juhomoravskom kraji a Moravskosliezskom kraji, prezentácie ďalších výskumných zistení v oblasti príležitostí žiakov k aktívnej činnosti vo výučbe odborných technických predmetov a návrh opatrení na zlepšenie prípadného nevyhovujúceho stavu.

Možno konštatovať, že takto zvolený prístup k riešeniu problematiky je adekvátny požiadavkám kladeným na tento typ práce. Potvrdením tohto konštatovania je splnenie stanovených cieľov.

c. Použitá metodologie

Autor pri spracovaní habilitačnej práce využil vedeckovýskumné metódy teoretické i empirické – analýza informačných prameňov a následná syntéza s vyvodením vlastných záverov, využitie vlastných skúseností, konzultácie s odborníkmi, dotazníkové šetrenie, riadený rozhovor.

Vo fáze spracovania údajov získaných empirickým výskumom boli využité jednoduché štatistické metódy (súčty, priemery, percentá – postupy pre vyhodnotenie nominálnych dát), ďalej test dobrej zhody chí kvadrát. V nadväznosti na získané dáta boli využité metódy modelovania – spracovania teoretických myšlienkových modelov výučby niektorých tém (ktoré autor vhodne uvádza v prílohách). Vybrané modely boli overené v rámci experimentu v praxi a v rámci pedagogickej praxe formou akčného výskumu. Kladam je, že problematika riešená v habilitačnej práci nadväzuje na doterajšiu pedagogickú činnosť a realizované vedeckovýskumné aktivity autora.

Očakával by som hlbšiu analýzu. Autor veľký priestor venoval deskripcii súčasného stavu v riešenej oblasti. Chýba identifikácia determinantov vedúcich k identifikovanému a prezentovanému stavu. Následne bolo treba navrhnuť a zrealizovať nástroj – nástroje a koncept šetrenia. Autor sa vo veľkej miere opiera o kvantitatívne metódy bez následnej triangulácie metód. Kvalitatívny prvok absentuje vo viacerých častiach (viď kapitola 3.1.1).

Formulácia hypotéz vykazuje známky triviálnosti.

Autor prezentuje šetrenia, ktoré prinášajú mnohé nové informácie v skúmanej oblasti. Je veľký priestor na identifikáciu ich prepojení a podmieneností. Vzhľadom na rozsiahlosť problematiky možno konštatovať, že v práci boli vybrané a následne použité akceptovateľné výskumné metódy a postupy.

d. Kvalita a správnosť dosažených výsledků

Habilitačná práca je venovaná problematike aktivity žiakov a problematike metód a foriem aktivizujúcej výučby v stredoškolskom technickom vzdelávaní.

Autor zdôvodnil aktuálnosť riešenej problematiky, ciele práce, metodológiu práce a jej obsah. Objasnil momenty súvisiace s aktivitou žiakov vo výučbe. Zdôraznil najmä

hierarchický model aktívnej činnosti žiakov v postupnosti aktivita – samostatnosť – tvorivosť. Ďalej bola pozornosť zameraná na širšie aktivity žiakov v reflexii reformných i súčasných edukačných koncepcií a modelov a systémové súvislosti výučbových metód s ostatnými didaktickými kategóriami.

Následne boli predmetom záujmu metódy aktivizujúcej výučby. Po vymedzení problematiky autor rozobral prístupy k členeniu a popisu jednotlivých metód, otázky prínosov týchto metód vo výučbe a aspekty realizácie metód a foriem aktívnej práce žiakov vo výučbe technických predmetov. Autor riešil problematiku tvorby metodických listov a postup a zavádzanie týchto metód do výučby. Pri jednotlivých variantoch metód je vždy uvedený aplikačný modelový príklad z výučby technických predmetov.

Autor sa zamerával na výskum vyučovacích metód a aktuálny stav riešeného problému nielen v Českej republike, ale aj v zahraničí.

Predmetom výskumnej časti práce bol opis dvoch na seba nadväzujúcich výskumov. Prvý výskum bol zameraný na výučbové metódy v práci učiteľov teoretických odborných predmetov na stredných odborných školách. Druhý výskum bol zameraný na výučbové metódy v práci učiteľov odborného výcviku technických odborov na stredných odborných školách. Súčasťou oboch výskumných správ je aplikácia zistení – odporúčania pre pedagogickú prax.

Autor vhodne prezentoval vybrané konkrétne modely pre výučbu technického vzdelávania na stredných školách (námety a metodické listy pre učiteľov). Pozornosť zameriava aj na ďalšie výskumné zistenia a aktivity v tejto oblasti.

Dosiahnuté výsledky habilitačnej práce hodnotím ako primerané a prínosné, sú odrazom dlhoročných skúseností v oblasti riešenej problematiky.

e. Původnost dosažených výsledků

Dosiahnuté výsledky sú originálne, prinášajú vlastný pohľad a stanoviská autora v oblasti riešenej problematiky.

Vyzdvihujem súvislosť problematiky habilitačnej práce s doterajším zameraním pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti autora, čo sa prejavilo aj v dosiahnutých výsledkoch. Habilitačná práca je dokladom erudovanosti autora.

f. Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání

Globálnym cieľom predloženej habilitačnej práce bolo prispieť k problematike výučbových metód a foriem v stredoškolskom technickom vzdelávaní v rovine teoretickej, praktickej i výskumnej. Dosiahnuté výsledky a prínosy sú uplatniteľné pre rozvoj odboru a ďalšie bádanie v danej oblasti problematiky.

Za prínos predloženej práce považujem už samotné zameranie práce, ktorá rieši problematiku výučbových metód a foriem v stredoškolskom technickom vzdelávaní s dôrazom na aktívnu činnosť žiakov, a zároveň aj vychádzanie jej zámeru z potreby rozvoja odborových didaktík technických predmetov na stredných odborných školách.

Prínosom je zmapovanie problematiky aktivity žiakov a metód a foriem aktivizujúcej výučby v stredoškolskom technickom vzdelávaní, zhodnotenie aktuálneho stavu poznania riešenej problematiky v kontexte súčasnej pedagogickej teórie, nájdenie problémových miest a zaujatie vlastného stanoviska k daným problémom.

V rámci empirickej časti práce považujem za prínosné realizovanie analýzy súčasného stavu v oblasti výučbových metód a foriem, ktoré používajú učitelia odborných technických predmetov na stredných odborných technických školách, realizovanie analýzy súčasného stavu v oblasti výučbových metód a foriem, ktoré používajú učitelia odborného výcviku na stredných odborných technických školách, prezentácie ďalších výskumných zistení v oblasti

príležitostí žiakov k aktívnej činnosti vo výučbe odborných technických predmetov a návrh opatrení na zlepšenie prípadného nevyhovujúceho stavu.

g. Uplatniteľnosť výsledkú v praxi

Získané výsledky sú prínosom pre prax, prispievajú k riešeniu problematiky výučbových metód a foriem v stredoškolskom technickom vzdelávaní v rovine teoretickej, praktickej i výskumnej. Aplikácia výsledkov práce v praxi je predpokladom pre zlepšenie kvality stredoškolského technického vzdelávania.

Štúdia môže zároveň nájsť uplatnenie ako doplňujúca literatúra k problematike metód a foriem aktívnej práce žiakov a jej využitie môžu nájsť teoretici i praktici v odbore pedagogiky na všetkých stupňoch škôl, odboroví didaktici a najmä učitelia technických predmetov na základných, stredných i vysokých školách. Využiteľné sú jednotlivé časti práce (nezávisle od seba). Súhlasím s konštatovaním autora, že predložená práca ponúka predovšetkým vymedzenie riešeného problému, odkazy na významné pramene, rôzne prístupy k riešeniu týchto problémov, vlastné stanoviská, návrhy možného riešenia a odkazy na zdroje, kde je možné danú problematiku preštudovať podrobne. Tým je potvrdená uplatniteľnosť výsledkov v praxi.

h. Formální úprava a jazyková úroveň práce

Z hľadiska formálnej úpravy a jazykovej úrovne je habilitačná práca na zodpovedajúcej úrovni. Napriek tomu, že v práci sa nachádza niekoľko možností na zlepšenie formálnej stránky (napr. odstránenie duplicitného uvádzania údajov v grafickej, numerickej aj textovej forme), spĺňa požiadavky kladené na daný typ prác.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

Identifikujte možný vplyv otázok súvisiacich s digitálnou demenciou na riešenú problematiku. Prezentujte návrh koncepcie (metód, šetrení, nástrojov, postupov) zameranej na identifikovanie determinantov v skúmanej oblasti.

Prepojte najnovšie poznatky v oblasti kľúčových kompetencií s kapitolou 3.5.2 Společenství praxe – platforma pro rozvoj kľúčových kompetencií.

Uveďte víziu, odporúčania pre ďalšie pokračovanie v skúmanej oblasti.

Závěr

Habilitačná práca Pavla Pecinu „*Výukové metody ve stredoškolském technickém vzdělávání s důrazem na aktivní činnost žáků*“ **spĺňa** požiadavky štandardne kladené na habilitačné práce v odbore Pedagogika.

V Dubnici nad Váhom dňa 23. 2. 2018

.....